

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 5 juni 1942 kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna den 22 maj 1942 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 291, däri Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen antaga nedan intagna förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

Angående motiveringen får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 24 april 1942.

Enligt lagen om församlingsstyrelse i Stockholm tillkommer det varje territoriell församling i huvudstaden att vårda sina gemensamma kyrkliga angelägenheter och vissa ärenden rörande folkskoleväsendet, såvitt icke vården därav enligt gällande författningar tillkommer annan. Församlings beslutanderätt utövas i ett begränsat antal fall av kyrkostämman och i övrigt av kyrkofullmäktige. Kyrklig angelägenhet, som är av den allmänna beskaffenhet, att den angår hela huvudstaden samfällt, och för vars avgörande erfordras församlingarnas samfälliga beslut, skall å samma dag behandlas vid kyrkofullmäktigesammanträden i de särskilda församlingarna. Stanna dessa i viss fråga i olika beslut, skall frågan avgöras av församlingsdelegerade. Dessa utses av kyrkofullmäktige i varje församling bland fullmäktige till ett antal av en delegerad för varje församling och därutöver ytterligare en för varje vid det nästföregående årets utgång påbörjat tiotusental invånare i församlingen. Angår angelägenheten allenast några församlingar, skall, därest församlingarna vid frågans avgörande stannat i olika beslut, frågan avgöras vid sammanträde med delegerade från dessa församlingar. Verkställigheten av kyrkofullmäktiges eller församlingsdelegerades beslut åligger kyrkorådet eller skolrådet i respektive församling, såvida den

icke uppdragits åt styrelser, nämnder eller personer, som särskilt utsetts för detta ändamål.

Genom Kungl. Majt:s beslut den 25 februari 1938 uppdrogs åt kammarrådet Tom Wohlin att såsom sakkunnig inom ecklesiastikdepartementet verkställa utredning rörande reglering av församlingsindelningen i Stockholm ävensom avgiva det förslag, till vilket sagda utredning kunde giva anledning. Den sakkunnige anförde i det av honom avgivna betänkandet (Statens offentliga utredningar 1940: 1) i ämnet bland annat att under utredningen av frågan om en allmän nyreglering av områdena för huvudstadens församlingar befunnits, att detta spörsmål ägde oskiljaktigt samband med de grunder, varpå den kyrkliga menighetsförvaltningen i huvudstaden vore organiserad. Detta förhållande hade nödvändiggjort undersökning jämväl av spörsmålet om behövligheten av en revision i förevarande samband av lagen om församlingsstyrelse i Stockholm. Den sakkunniges förslag innebar, att för huvudstaden skulle anordnas en total kyrklig samfällighet i ekonomiskt hänseende av stadens samtliga territoriella församlingar.

I anledning av de anmärkningar, som i infortrade yttranden riktats mot nyssnämnda förslag, tillkallades den 31 januari 1941 professorn Åke Hassler att såsom sakkunnig biträda inom ecklesiastikdepartementet vid fortsatt beredning av ärendet. Den sakkunniges utredning (Statens offentliga utredningar 1941: 31) utmynnade i ett förslag om bildande av en partiell samfällighet av de territoriella församlingarna i Stockholm. Sakkunnigförslaget ligger i huvudsakliga delar till grund för den kungl. propositionen.

I propositionen föreslås bland annat att de territoriella församlingarna skola bilda en kyrklig samfällighet i frågor om prästerskapets och kyrkobetjäntes kontanta löneförmåner, om hushållning med och vård av den församlingarnas egendom, som är avsedd för bestridande av nyssnämnda löneförmåner, om byggnad och underhåll av de boställen, som anvisats för avlöning av prästerskapet och kyrkobetjante och icke äro bostadsboställen, om allmän kyrkoavgift, om avgifter till samfälligheten samt om beviljande inom vissa gränser av anslag till församling för bland annat byggnad och underhåll av kyrka med vad därtill hör, församlingshus och bostadsboställen för prästerskap och kyrkobetjante. Samfällighetens beslutanderätt skall utövas av ett permanent organ, församlingsdelegerade. Delegerade skola utses av kyrkofullmäktige i varje församling till ett antal av en delegerad för varje församling och därutöver ytterligare en för varje påbörjat tjugotusental invånare i församlingen vid utgången av det år, då allmänna val av kyrkofullmäktige senast ägde rum. Suppleanter skola utses till lika antal som delegerade. Till delegerad eller suppleant för viss församling skall kunna väljas blott den, som vid valtillfället äger rösträtt vid kyrkofullmäktigeval i församlingen, är boende därstädes och uppnått tjugofem års ålder. Delegerade och suppleanter skola väljas för en tid av fyra år. Varje församlingsdelegerad skall äga en röst. De ärenden, som företagas till avgörande av delegerade

rade, skola såsom regel vara vederbörligen beredda av ett beredningsutskott. Angår ärende viss församling, skall tillfälle lämnas församlingens kyrkoråd att avgiva yttrande, innan detsamma avgöres. Verkställigheten av församlingsdelegerades beslut skall i regel tillkomma kyrkorådet i den församling, som ärendet angår.

Till stöd för det i propositionen framlagda lagförslaget har departementschefen sammanfattningsvis framhållit i huvudsak följande:

En reglering av indelningen beträffande de folkrikaste ytterförsamlingarna vore enligt departementschefens mening erforderlig. En sådan reglering förutsatte att möjlighet först bereddes att fördela de därmed förenade kostnaderna på alla församlingarna. I vilken form detta skulle ske hade varit föremål för olika meningar. De sakkunniga voro eniga därom, att det borde ske genom bildandet av en samfällighet. De sakkunniga hade vidare, Hassler dock blott i viss utsträckning, ansett att samfälligheten borde tillgodose, förutom angivna syfte, behovet av en allmän skatteutjämning mellan de olika församlingarna med avseende å utdebiteringen för kyrkliga ändamål. Wohlin hade dessutom såsom en uppgift för den planerade samfälligheten uppställt undanröjandet av den dualism, som ansetts råda i avseende å anslagsgivningen för sociala ändamål dels genom stadsfullmäktige, dels genom de olika församlingarnas kyrkofullmäktige, under det Hassler ansett det nuvarande systemet med anslagsbeviljande från församlingarnas sida icke innebära några praktiska olägenheter utan fastmera utgöra en värdefull komplettering av stadsfullmäktiges anslagsverksamhet på ifrågavarande område.

Det vore enligt departementschefens mening till fullo klarlagt, att varken en tillfredsställande utjämning av kostnaderna för reglering av församlingsindelningen eller en skatteutjämning i övrigt kunde vinnas genom de i yttrandena framkomna förslagen om fondbildning eller om ett utjämningsförfarande i form av särskild beskattning; mot dessa förslag mötte dessutom betänkligheter av principiell natur. Syftemålen torde icke kunna tillgodoses utan bildande av en samfällighet. En dylik anordning skulle icke innebära ett opåkallat ingrepp i församlingarnas rätt. Det vore ju här ingalunda fråga om någon ändring i kyrkokommunernas församlingskaraktär.

Beträffande spørsmålet, huruvida samfälligheten borde bliva total eller allenast partiell, anslöte sig departementschefen till den av Hassler representerade linjen, vilken innebure skapandet av en partiell samfällighet. Avgörande för departementschefens ställningstagande hade därvid varit, att genom de särskilda församlingarnas totala uteslutande från bestämmanderätt i fråga om utgifter, som hänförde sig till den egna församlingens behov, församlingsmedlemmarnas intresse för församlingens angelägenheter kunde befaras slappna. De anmärkningar, som ur sådan synpunkt framstälts icke blott mot Wohlins utan även mot Hasslers förslag, hade föranlett departementschefen att taga under överbägande, huruvida icke med bevarande i

huvudsak av strukturen i det av Hassler framlagda förslaget församlingarnas befogade intressen kunde ytterligare tillgodoses. Detta kunde ske på det sätt, att de särskilda församlingarna — utom såvitt anginge prästerskapets och kyrkobetjäntes kontanta löneförmåner samt härför avsedda andra tillgångar än bostadsboställen ävensom utgörande av allmän kyrkoavgift, vilka angelägenheter borde göras gemensamma — bibehölles vid sina uppgifter enligt nu gällande lagstiftning men församlingsdelegerade därjämte erhöle rätt att anvisa bidrag för territoriell församling till täckande av kostnaderna för byggnad och underhåll av kyrka med vad därtill hör, församlingshus samt bostadsboställen för prästerskap och kyrkobetjante, förslagsvis till fyra femtedelar av kostnaderna i varje särskilt fall. I underhållskostnaderna för dessa byggnader borde inräknas även kostnad för brandförsäkring samt anskaffande och underhåll av brandredskap. Vidare borde, såvitt kyrka och församlingshus beträffar, hit hänföras kostnader för uppvärmning, belysning och rengöring ävensom däri inräknas kostnad för tillhandahållande av elektrisk kraft till ringning och dylikt.

Departementschefen framhöll vidare, att det måhända kunde invändas, att då samfälligheten knappast kunde åläggas någon *skyldighet* att lämna anslag till kostnader, som beslutats av de olika församlingarna, den förordade uppdelningen av uppgifterna mellan dessa och samfälligheten skulle kunna äventyra praktiskt taget hela utjämningstanken och en enhetlig behandling av utgifterna. Det vore dock anledning antaga, att församlingsdelegerade skulle befinnas medvetna om betydelsen av det behöriga tillgodoseendet av de uppgifter, vartill bidrag kunde lämnas. Då de vid sin anslagsgivning torde kunna antagas komma att tillämpa fasta normer, kunde det ock förväntas, att de olika församlingarnas fullmäktige beaktade dessa. Om det angivna maximibidraget, 80 procent av de normala kostnaderna, bleve regel, skulle med utgångspunkt från medeltalsutgifterna för perioden 1937—1941 samfällighetens utdebitering bliva ungefär 27 öre per skattekrona mot 34,1 öre enligt Hasslers förslag. Skillnaden i uttaxering för de olika församlingarna, av Hassler beräknad till 15,6 öre med utgångspunkt från hans eget förslag, skulle givetvis ökas i motsvarande mån men ansevärt understiga den faktiska differensen enligt nuvarande system. I den mån engångsutgifter i anledning av församlingsdelning komme i fråga — sådana hade givetvis ej kunnat beaktas vid uppgörande av Hasslers förut omförmälda beräkning — finge den av delningen berörda församlingen vidkännas ytterligare belastning men blott med 20 procent av kostnaden.

Vad beträffade den sociala anslagsgivningen anslöte sig departementschefen till vad Hassler anförde. Detta innebure ingalunda, att den nuvarande praxis i sina detaljer legaliserades, utan uppkommande tvistigheter om lagligheten av beslut om anslag borde givetvis såsom hittills prövas i vanlig ordning. Det kunde förväntas, att biskopen i det nya Stockholmsstiftet

skulle låta sig angeläget vara att åstadkomma en viss samordning av de olika församlingarnas verksamhet på detta område.

I avseende å organisationen av samfälligheten förordade departementschefen i allt väsentligt Hasslers förslag. I likhet med denne ansåg han, att anledning saknades att i förevarande sammanhang upptaga de väckta frågorna om avskaffande av skolråden i de olika församlingarna samt om permutation av vissa donationer.

Utskottet finner ej skäl till erinran mot det i propositionen framlagda lagförslaget och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen med bifall till förevarande proposition måtte antaga följande

L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

Härigenom förordnas, att 1—3 och 8 §§, 21 § 1 och 2 mom. samt 34—43, 62—68, 71 och 74 §§ lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse i Stockholm¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Varje territoriell församling i huvudstaden äger att själv, efter vad i denna lag närmare bestämmes, vårda sina gemensamma kyrkliga angelägenheter och vissa ärenden rörande folkskoleväsendet, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan.

För vården av kyrkliga angelägenheter, som äro gemensamma för hela huvudstaden, skola samtliga stadens territoriella församlingar bilda en kyrklig samfällighet.

Vad i — — — varit övlig.

2 §.

1 mom. Med territoriell församlings gemensamma kyrkliga angelägenheter samt ärenden rörande folkskoleväsendet avses i denna lag frågor om *dels*

- a) åtgärder till främjande av församlingsvården;
- b) tillsättande och avskedande av organister, kyrkosångare, klockare och andra kyrkobetjante;
- c) kyrkomedels användande;
- d) upplåtande av bostadsboställe eller annan tjänstebostad åt prästerskapet och kyrkobetjante så ock hushållning med och vård om kyrkans egendom ävensom församlingen tillhörig, för andra kyrkliga ändamål än bestridande av prästerskapets och kyrkobetjantes kontanta löneförmåner avsedd egendom;
- e) byggnad och underhåll av kyrka med vad därtill hör, församlingshus samt bostadsboställen för prästerskap och kyrkobetjante ävensom uppvärmning, belysning och rengöring av kyrka med vad därtill hör samt församlingshus jämte tillhandahållande av elektrisk kraft för ringning, orgelspelning och dylikt;
- f) avgifter till kyrka jämte dithörande anstalter;
- g) åtgärder till vidmakthållande av ordning under gudstjänsten;

¹ Senaste lydelse av 21 och 62 §§ se 1936: 288 samt av 8 § se 1936: 431, jfr 1937: 202.

h) fördelning av bänkrum i kyrkan; samt

i) avgifter för begagnande av kyrkklockor och annan kyrkans egendom;
dels

j) folkskoleundervisningen samt dithörande anstalter i den mån handhavandet av dessa frågor enligt gällande författningar tillkommer huvudstadens församlingar;

dels ock

k) upprättande och underhåll av församlingen tillhörigt folkbibliotek (församlingsbibliotek); samt

l) lokal för och avgifter till sådant bibliotek.

Om vården av vissa kyrkogårdar är särskilt stadgat.

2 mom. Med huvudstadens gemensamma kyrkliga angelägenheter avses i denna lag frågor om

a) prästerskapets och kyrkobetjäntes kontanta löneförmåner;

b) hushållning med och vård om huvudstadens territoriella församlingar tillhörig, för bestridande av prästerskapets och kyrkobetjäntes kontanta löneförmåner avsedd egendom;

c) byggnad och underhåll av andra för avlöning av prästerskapet och kyrkobetjante anvisade boställen än som i 1 mom. e) avses;

d) allmän kyrkoavgift; samt

e) avgifter till samfälligheten.

Samfälligheten äger därjämte bevilja anslag till territoriell församling, motsvarande högst fyra femtedelar av kostnad för ändamål, som avses i 1 mom. e).

3 §.

1 mom. Församlings beslutanderätt utövas i frågor om kyrkofullmäktiges antal samt vid val av organist, kyrkosångare och klockare å kyrkostämman och i övrigt av kyrkofullmäktige.

Förvaltning och verkställighet tillkomma kyrkoråd, skolråd eller biblioteksstyrelse eller de andra styrelser, nämnder eller personer, som äro utsedda för särskilda förvaltnings- eller verkställighetsbestyr.

2 mom. Samfällighetens beslutanderätt utövas av församlingsdelegerade.

Om vården av samfällighetens kassarörelse stadgas i 41 §. Förvaltning och verkställighet i övrigt tillkomma kyrkorådet i församling, som ärendet angår.

8 §.

Kyrkofullmäktige väljas — — — års ålder.

Kyrkofullmäktig kan — — — varaktig försörjning; eller

d) häftar för — — — sistförflutna kalenderåren.

Följande personer må icke vara kyrkofullmäktige: överståthållaren, underståthållaren, polismästaren eller biskopen i Stockholms stift, ej heller den som tillhör församlingens redovisningsskyldiga och avlönade betjante.

Ej må — — — såsom kyrkofullmäktig.

21 §.

1 mom. Sedan överläggningen — — — eller nej.

Ordföranden tillkännagiver — — — med klubbslag.

Begäres omröstning — — — vid val.

Val av kyrkoråd, skolråd och biblioteksstyrelse samt församlingsdelegerade och deras suppleanter ävensom av revisorer och revisorssuppleanter, som avses i 65 §, så ock av två eller flera personer för särskild beredning av ärenden, som skola företagas till avgörande av kyrkofullmäktige, skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med siffran för det antal personer valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat.

2 mom. För beslut — — — av ackord.

Med allmän kommunalskatt förstås i c) och d) sådan skatt, evad den beslutits av stadsfullmäktige, kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade.

Hurusom för — — — kommunal fondbildning.

34 §.

Församlingsdelegerade utses av kyrkofullmäktige i varje församling till ett antal av en delegerad för varje församling och därutöver ytterligare en för varje påbörjat tjugutusental invånare i församlingen vid utgången av det år, då allmänna val av kyrkofullmäktige senast ägde rum. Suppleanter utses till lika antal som delegerade. Sker ej valet proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

35 §.

Till församlingsdelegerad må för viss församling väljas endast den som är röstberättigad vid val av kyrkofullmäktige i församlingen samt boende inom församlingen och uppnått tjugufem års ålder. I avseende å obehörighet att vara församlingsdelegerad samt rätt till avsägelse från sådant uppdrag skall i övrigt vad i 8 § är stadgat om kyrkofullmäktig äga motsvarande tillämpning.

Vad om församlingsdelegerad är stadgat gäller ock om suppleant.

36 §.

Församlingsdelegerade och suppleanter väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skedde. Valet skall förättas före utgången av november månad året näst efter det, då allmänna val av kyrkofullmäktige ägde rum.

Avgår delegerad, som utsetts vid proportionellt val, under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, inkallas till delegerad den suppleant, som enligt den mellan suppleanterna bestämda ordningen bör inträda; den sålunda inkallade tjänstgör under den tid, som återstått för den avgångne. Avgår annan delegerad, anställs fyllnadsval för den återstående delen av tjänstgöringstiden. Sådant val bör, där ej särskilda omständigheter annat

föranleda, äga rum å andra ordinarie kyrkofullmäktigsammanträdet under året.

Erfordras särskilda föreskrifter om val av församlingsdelegerade och suppleanter i anledning av ändring i ecklesiastik indelning, meddelas sådana föreskrifter av Konungen.

37 §.

Församlingsdelegerade välja varje år för nästkommande kalenderår bland sig en ordförande och en vice ordförande. Underrättelse om dessa val, med angivande av de valdas namn och postadress, skall ofördröjligen insändas till överståthållarämbetet och domkapitlet.

För året näst efter det, då allmänna val av församlingsdelegerade ägt rum, skall ordförandevallet hållas i januari månad och ordförandeskapet intill dess utövas av den som delegerade därtill särskilt utsett.

Församlingsdelegerade antaga sekreterare med tjänstgöringsskyldighet enligt bestämmelser, som givas av delegerade.

38 §.

Församlingsdelegerade sammanträda så ofta ordföranden finner det nödigt, så ock när överståthållarämbetet eller domkapitlet därom förordnar eller visitationsförrättare eller något av de särskilda församlingarnas kyrkoråd eller de flesta av delegerade sådant äska.

Suppleanterna böra i den vid valet bestämda ordningen kallas till tjänstgöring, i den mån det erfordras till följd av hinder för delegerad eller vid uppkommen ledighet, som ej ännu kunnat fyllas, efter delegerad, som icke utsetts vid proportionellt val.

39 §.

Varje församlingsdelegerad äger en röst.

Vid församlingsdelegerades sammanträden äger biskopen att vara tillstådes och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Sådan rätt tillkommer jämväl ordförande i församlings kyrkoråd vid behandling av fråga, som angår församlingen, eller, vid hinder för honom, den som kyrkorådet inom sig utser. Rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten skall ock tillkomma revisor vid granskning av den av honom avgivna revisionsberättelsen.

40 §.

De ärenden, som företagas till avgörande av församlingsdelegerade, skola förut vara vederbörligen beredda av ett beredningsutskott. Innan ärende, som angår viss församling, företages till avgörande av församlingsdelegerade, skall tillfälle lämnas församlingens kyrkoråd att avgiva yttrande däröver.

Val må dock av församlingsdelegerade förrättas utan föregående beredning. Detsamma gäller om avgörande av ärende, som fordrar skyndsam

handläggning och icke avser utgift eller anskaffande av medel därtill eller avhändande av egendom eller efterskänkande av rättighet.

41 §.

Beredningsutskottet utgöres av församlingsdelegerades ordförande och vice ordförande, vilka utöva enahanda befattningar inom beredningsutskottet, samt ytterligare nio ledamöter jämte lika många suppleanter, vilka delegerade välja bland sig. Valet avser kalenderår och skall förrättas å det sammanträde, vid vilket delegerades ordförande utses. Sker valet ej proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

Vid val av beredningsutskott skola församlingsdelegerade inom eller utom sig utse en kassaförvaltare. Denne handhar samfällighetens kassarörelse och är ensam ansvarig därför.

Vid beredningsutskottets sammanträden äger ordförande i församlings kyrkoråd eller, vid hinder för honom, den som kyrkorådet inom sig utser, ändå att han icke är ledamot av utskottet, att, såvitt rör fråga som angår församlingen, yttra sig och framställa förslag men ej att deltaga i beslutet.

42 §.

Vid församlingsdelegerades sammanträde föres protokoll under ordförandens inseedning av sekreteraren eller, vid förfall för honom, av annan därtill av ordföranden utsedd person.

Protokollet, av vilket skall framgå, vilka delegerade varit närvarande, skall upptaga för varje ärende överläggningsämnet och beslutet med angivande huruvida och i vilken ordning omröstning företagits.

Justering av protokollet verkställs senast fjorton dagar efter sammanträdet å tid, som ordföranden bestämmer och vid sammanträdet tillkännager, av ordföranden jämte minst två därtill för varje gång av delegerade utsedda närvarande ledamöter. Justering må ock verkställas av delegerade antingen genast eller vid sammanträde senast fjorton dagar därefter, varom vid tillfället underrättelse meddelas. Protokollet underskrives av protokollföraren samt bestyrkes, med anteckning om justeringen, av ordföranden och de utsedda justeringsmännen eller, där justeringen verkställts vid sammanträde med delegerade, minst två vid sammanträdet närvarande ledamöter.

Sedan protokollet justerats, skall genom ordförandens försorg en förteckning över de vid sammanträdet fattade besluten anslås vid församlingsdelegerades expedition. Förteckningen, vilken tillika skall innehålla uppgift å dagen, då densamma anslagits, skall dels tillställas församlingarnas kyrkoherdar för att anslås vid pastorsexpeditionerna, dels ock införas i den tidning, vari överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas, så ock i minst två andra av huvudstadens dagliga tidningar.

Delegerades och beredningsutskottets handlingar skola förvaras i delegerades

rades expedition. För vården av handlingarna ansvarar, under inseeende av delegerades ordförande, sekreteraren.

43 §.

Vad i 13, 15, 16, 19—23 samt 25—27 §§ är stadgat om kyrkofullmäktige och deras ordförande skall äga motsvarande tillämpning i fråga om församlingsdelegerade och deras ordförande, dock med iakttagande därav, att kungörelse om sammanträde med församlingsdelegerade skall införas i den tidning, vari överståhållarämbetets kungörelser vanligen intagas.

62 §.

1 mom. För varje församling skall utgifts- och inkomststat årligen upprättas för det nästföljande kalenderåret, särskilt för kyrkan samt särskilt för skolan, såvitt angår församlingen enskilt, och församlingsbibliotek. Finnes biblioteksstyrelse, skall utgifts- och inkomststat upprättas särskilt för församlingsbiblioteket.

Å utgiftssidan i stat, som nu sagts, skola upptagas:

- a) det löpande årets beräknade brist;
- b) de belopp i kapital eller ränta, varmed församlingens skulder under det nästföljande året förfalla till betalning;
- c) de anslag, som tidigare beslutats för nästföljande år, så ock de anslag, som beslutats i samband med statens fastställande, däribland även ett anslag för oförutsedda behov.

Statens inkomstsida skall upptaga:

- a) det löpande årets beräknade behållning;
- b) de inkomster, som i anledning av tidigare fattade beslut eller på annan grund kunna påräknas under det nästföljande året, så ock det belopp, som ytterligare skall anskaffas, ävensom sättet för dess anskaffande.

Församling må i stället för det löpande årets beräknade brist eller behållning upptaga det belopp, vartill nästföregående års brist eller behållning enligt avslutade räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för församling att vid upprättandet av staten besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det nästföljande året må utan nytt beslut tagas i anspråk för det avsedda ändamålet under det därpå följande året.

2 mom. Utgifts- och inkomststat för den kyrkliga samfälligheten skall årligen upprättas för det nästföljande kalenderåret.

Med avseende å samfällighetens stat skall vad i 1 mom. andra till och med femte styckena stadgas äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Om fondbildning gäller vad särskilt är stadgat.

63 §.

1 mom. Förslag till församlings utgifts- och inkomststater skola uppgöras för kyrkan av kyrkorådet samt för skolan och församlingsbibliotek av skolrådet. Finnes biblioteksstyrelse, åligger det sådan styrelse att uppgöra statförslag i vad på styrelsens befatning ankommer.

Statförslagen skola upptagas till granskning och fastställelse vid det ordinarie kyrkofullmäktigsammanträde, som hålles före november månads utgång. Därvid skola de anslag, som först då föreslås till beviljande, samt därmed sammanhängande frågor särskilt bliva föremål för överläggning och avgörande.

2 mom. Förslag till utgifts- och inkomststat för samfälligheten skall uppgöras av församlingsdelegerades beredningsutskott.

Beredningsutskottets förslag till utgifts- och inkomststat skall av församlingsdelegerade upptagas till granskning och fastställelse före den 1 november. Därvid skola de anslag, som först då föreslås till beviljande, samt därmed sammanhängande frågor särskilt bliva föremål för överläggning och avgörande.

64 §.

Vad kyrkofullmäktige och församlingsdelegerade beslutat till uttaxering skall, allt efter ändamålets beskaffenhet, genom kyrkorådet, skolrådet eller biblioteksstyrelse samt, vad angår av församlingsdelegerade beslutad avgift, genom delegerades ordförande delgivas överståthållarämbetet, vilket det åligger att verkställa debitering och uppbörd samt att avlämna medlen till kyrkorådet, skolrådet, biblioteksstyrelsen eller delegerades kassaförvaltare.

Där till följd av särskilda förhållanden annan ordning för uppbördens verkställande finnes vara lämplig eller nödig, må kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade besluta därom.

Vid indrivandet — — — verkställer indrivningen.

65 §.

Av kyrkofullmäktige samt av församlingsdelegerade skola årligen utses två eller flera revisorer och lika många suppleanter för granskning av det nästföljande årets förvaltning.

Den, vilken såsom ledamot av kyrkoråd eller skolråd eller eljest är redovisningsskyldig, må icke väljas till revisor eller revisorssuppleant för granskning av förvaltning, för vilken han har att redovisa, ej heller deltaga i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan förvaltning eller i beslut med anledning av granskningen.

Revisorer äga att när som helst inventera kassor och övriga tillgångar samt taga del av räkenskaper och andra handlingar, vilka beröra den förvaltning, som de skola granska.

66 §.

Det åligger kyrkoråd, skolråd, biblioteksstyrelse ävensom församlingsdelegerades kassaförvaltare att i enlighet med givna föreskrifter föra räkenskaper över sin förvaltning och avsluta dem för kalenderår. Räkenskaperna skola årligen senast den 1 mars hållas tillgängliga för revisorerna.

67 §.

Revisionsberättelse för församling skall senast den 1 april avlämnas till kyrkofullmäktiges ordförande, som över framställda anmärkningar infor drar vederbörandes förklaringar så tidigt, att de jämte revisionsberättelsen kunna framläggas till granskning och avgörande å det ordinarie kyrkofullmäktigsammanträde, som hålles före utgången av maj månad.

Revisionsberättelse över granskningen av räkenskaperna för samfälligheten skall senast den 15 april avlämnas till församlingsdelegerades ordförande, som över framställda anmärkningar infor drar vederbörandes förklaringar så tidigt, att de jämte revisionsberättelsen kunna framläggas till granskning och avgörande å sammanträde med delegerade före den 1 juli.

68 §.

På beslut av kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade ankommer, huruvida framställd anmärkning skall förfalla och ansvarsfrihet för förvaltningen meddelas eller laga åtgärd för bevarande av församlingens eller samfällighetens rätt skall vidtagas. Anställes ej talan å den förvaltning revisionsberättelse avser inom ett år från det berättelsen framlades å sammanträde med kyrkofullmäktige eller församlingsdelegerade, skall så anses, som om ansvarsfrihet blivit beviljad. Utan hinder av att ansvarsfrihet beviljats må talan föras på grund av brottslig handling, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handlingen.

71 §.

Medlem av — — — orättvis grund.

Besvären skola, jämte det överklagade beslutet, före klockan tolv å fjortonde dagen efter den, då förteckning, däri beslutet upptagits, anslogs vid pastorsexpeditionen, dagen då det skedde likväl oräknad, ingivas i mål, som avses i 2 § 1 mom. a), b), c), g) och k), ävensom i mål rörande val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd, skolråd och biblioteksstyrelse samt mål rörande granskning av sådant råds eller sådan styrelses räkenskaper till domkapitlet och i andra mål till överståthållarämbetet. Det åligger klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då förteckningen anslogs, som ock att inom en vecka efter det tiden för besvärens inlämnande utgått till kyrkofullmäktiges ordförande ingiva diariibevis över att han besvärat sig.

Försummar klaganden — — — i verkställighet.

Överståthållarämbetet och domkapitlet böra giva varandra del av besvären, när ärendet kan anses höra till gemensam behandling.

74 §.

Vad i 69—73 §§ är stadgat om kyrkofullmäktiges beslut skall i tillämpliga delar gälla beträffande beslut av kyrkostämma eller församlingsdelegerade. Tiden för anförande av besvär över församlingsdelegerades beslut skall räknas från dagen, då förteckning, däri beslutet upptagits, anslogs vid delegerades expedition. Sådana besvär skola ingivas till överståthållarämbetet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1944; och skall i avseende härå iakttagas följande:

1. Samfälligheten skall från och med den 1 januari 1944 övertaga de rättigheter församlingarna hava till egendom och medel, som anslagits till eller användas för ändamål, vilkas tillgodoseende ankommer på samfälligheten, ävensom fullgöra de förbindelser i fråga härom, för vilka församlingarna hafva.

Av församlingarna förvaltade donationer för ändamål, som nyss sagts, skola från och med den 1 januari 1944 förvaltas för samfällighetens räkning.

2. De före tidpunkten för denna lags ikraftträdande inom församling i vederbörlig ordning fattade beslut rörande avlönings- och pensionsförhållanden för prästerskap och kyrkobetjante skola äga samma giltighet, som om besluten fattats av församlingsdelegerade.

3. Val av församlingsdelegerade och suppleanter skola under år 1943 med tillämpning av bestämmelserna i denna lag äga rum å de ordinarie sammanträden med församlingarnas kyrkofullmäktige, som skola hållas före utgången av maj månad. De utsedda delegerade skola omedelbart träda i tjänstgöring. I fråga om beräkning av deras tjänstgöringstid skall dock så anses, som om denna börjat först med ingången av år 1944.

Församlingsdelegerade skola så snart ske kan förrätta val av ordförande, vice ordförande samt ledamöter och suppleanter i beredningsutskott ävensom utse kassaförvaltare, sekreterare, revisorer och revisorssuppleanter. Intill dess val av ordförande ägt rum, utövas ordförandeskapet av den delegerad, vilken därtill förordnas av överståthållarämbetet.

Delegerade samt befattningshavare äga befogenhet att under år 1943 vidtaga sådana åtgärder, som erfordras i anledning av denna lags ikraftträdande.

4. Utgifts- och inkomststater för år 1944 för samfälligheten och församlingarna skola uppgöras under år 1943 i enlighet med de i denna lag givna bestämmelserna.

5. Kostnaderna för samfällighetens verksamhet under år 1943 skola bestridas med belopp, som efter församlingsdelegerades beslut gäldas av församlingarna i förhållande till antalet skattekronor i varje församling.

6. Församlingarnas räkenskaper för år 1943 skola granskas enligt de före den 1 januari 1944 gällande bestämmelserna.

7. Erfordras närmare föreskrifter med avseende å denna lags ikraftträdande, meddelas sådana föreskrifter av Konungen.

Stockholm den 5 juni 1942.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar *Hallén, Andersson* i Ovanmyra, *Oscar Gottfrid Karlsson**, *Sandegård, Per Andersson, Fredrik Ström**, *Herlitz, John Björck, Karl August Johanson, Johannes Pettersson, Wennqvist, Nordström**, *Mosesson**, *Svedman**, *Fält, Ekdahl, Sefve* och *Gustafsson* i Tenhult.

*) Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Fredrik Ström*.

Särskilt yttrande

av herrar *Sandegård* och *Wennqvist*, som ansett, att utskottet bort uttala, att uttrycket kyrkobetjante och liknande uttryck i såväl lagen om församlingsstyrelse i Stockholm som i andra författningar böra utbytas mot annan tjänstetitel beträffande kyrkliga befattningshavare överhuvudtaget i överensstämmelse med vad som redan skett inom den allmänna statsförvaltningen beträffande likartade benämningar.
